

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 11Csp/91/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8119207191
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 10. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Iveta Wildeová
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2019:8119207191.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov sudkyňou JUDr. Ivetou Wildeovou v spore žalobkyne: U. I., K.. XX.X.XXXX, O. K. W.. Q. XXX/XX, J. K. I., zastúpená: JUDr. Igor Šafranko, advokát, so sídlom vo Svidníku, Sovietskych hrdinov 163/66, p r o t i žalovanému: Intrum Slovakia s.r.o., so sídlom Mýtna 48, Bratislava, IČO: 35 831154, zastúpený: JUDr. Ján Šoltés, advokát, so sídlom Mýtna 48, Bratislava, o primerané finančné zadosťučinenie takto

rozhodol:

- I. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobkyni 50 Eur v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku.
- II. Žalobu v prevyšujúcej časti z a m i e t a .
- III. Žalobkyňa m á voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%, ale len z prisúdenej istiny.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobkyňa žalobou z 12.4.2019 uplatnila voči žalovanému nárok na primerané finančné zadosťučinenie vo výške 169,05 Eur podľa § 3 ods. 5 vety tretej zákona č. 250/2007 Z.z. Žalobu odôvodnila tým, že v predchádzajúcom spore vedenom na tomto súde pod sp. zn. 32Csp/34/2018 bola ako spotrebiteľka žalovaná. Žalovaný voči nej v spomínanom konaní uplatnil nárok na 276,05 Eur, súd však rozsudkom zo 7.11.2018 vyhovel jeho žalobe len čiastočne, keďže priznal mu len 107 Eur a vo zvyšku jeho žalobu zamietol z dôvodu uvedenia nesprávnej výšky priemernej RPMN v príslušnej zmluve o spotrebiteľskom úvere. V žalobe žalobkyňa poukázala na sankčnú a relutárnu funkciu inštitútu primeraného finančného zadosťučinenia a výšku žalovanej sumy odôvodnila sumou, o ktorú sa chcel žalovaný na jej úkor bezdôvodne obohatiť.

2. Žalovaný so žalobou nesúhlasil majúc za to, že neboli splnené zákonné predpoklady pre priznanie uplatneného nároku. Formálne nedostatky úverovej zmluvy spôsobujúce bezúročnosť úveru nepredstavujú porušenie práv spotrebiteľa, ale prísnu sankciu pre veriteľa v podobe straty nároku na zmluvne dojednané úroky z úveru. Uviedol tiež, že žalobkyňa doposiaľ nevrátila ani istinu úveru. Namietal tiež svoju vecnú legitímáciu v danom spore, keďže zmluvu o spotrebiteľskom úvere uzatvoril ako veriteľ iný subjekt - spoločnosť Consumer Finance Holding a.s., preto žalovaný nespôsobil bezúročnosť úveru formálnymi nedostatkami úverovej zmluvy. Spochybnil aj aktívnu legitímáciu žalobkyne, keďže pod úspešným uplatnením porušenia práva alebo povinnosti v zmysle uplatneného zákonného ustanovenia treba rozumieť aktívne konanie spotrebiteľa a úspešné uplatnenie konkrétneho nároku z porušenia práv alebo povinnosti určených na ochranu spotrebiteľa napr. nároku na náhradu škody, vydania bezdôvodného obohatenia alebo určenie neprijateľnej zmluvnej podmienky (uznesenie Najvyššieho súdu SR 6Cdo/389/2015 zo dňa 14.9.2016), čo žalobkyňa nespĺnila. Nesúhlasil ani s tým, aby uplatnený nárok mal plniť sankčnú funkciu, má totiž občianskoprávny charakter (uznesenie

Krajského súdu v Prešove 9Co/50/2018 zo dňa 26.6.2018) a nemá ani reparačnú funkciu, ktorá je typická pre náhradu škody. Je v rozpore so zásadou ne bis in idem, aby primerané zadosťučinenie malo zodpovedať výške nepriznanej odplaty z úveru (uznesenie Krajského súdu v Prešove 17Co/17/2018 zo dňa 10.4.2018).

3. Žalobkyňa právo na repliku nevyužila.

4. Súd vykonal dokazovanie písomným vyjadrením žalovaného, výsluchom žalobkyne, spisom tohto súdu 32Csp/34/2018 a zistil tento skutkový stav:

5. Dňa X.X.XXXX bola uzavretá formulárová zmluva o pôžičke č. XXXXXXXX medzi veriteľom - spoločnosťou Consumer Finance Holding a.s. a žalobkyňou ako dlžníkom, predmetom ktorej bola pôžička 587 Eur na kúpu konkrétneho tovaru s fixnou ročnou úrokovou sadzbou 26,25 %. Žalobkyňa mala pôžičku splatiť 24 mesačnými splátkami po 31,80 Eur s poistením, teda celkovo mala zaplatiť 763,20 Eur. V zmluve bolo uvedené RPMN 26,25% a jeho priemerná hodnota vo výške 48,52 %.

6. Dňa XX.X.XXXX podal právny nástupca zaniknutej spoločnosti Consumer Finance Holding a.s. - VÚB a.s. žalobu voči žalobkyňi (v pôvodnom konaní žalovanej) o zaplatenie 276,05 Eur ako jej dlhu z predmetnej úverovej zmluvy, ktorý vyčíslil ako rozdiel medzi zosplatnenou istinou úveru 753,05 Eur a úhradami žalobkyne 477 Eur. Konanie sa viedlo na tomto súde pod sp. zn. 32Csp/34/2018.

7. V priebehu sporu došlo k postúpeniu danej pohľadávky na spoločnosť Intrum Slovakia s.r.o., pričom súd pripustil zmenu tohto žalobcu uznesením č.k. 32Csp/34/2018-53 z 10.8.2018.

8. Žalobkyňa v uvedenom spore sa bránila tým, že zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje všetky povinné náležitosti, tvrdila, že zaplatila 508,50 Eur a že pri závere o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru jej dlh činí len 78,50 Eur. Nenamietala teda, že by v zmluve bola nesprávna výška priemernej hodnoty RPMN.

9. Okresný súd Prešov rozsudkom č.k. 32Csp/34/2018-65 zo dňa 7.11.2018 zaviazal žalobkyňu zaplatiť žalovanému (v pôvodnom konaní v opačnom procesnom postavení) 107 Eur s úrokmi z omeškania 5% ročne z tejto sumy od 21.8.2015 do zaplatenia v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku a žalobu v prevyšujúcej časti zamietol. Súd pritom neakceptoval tvrdenie žalobkyne o chýbajúcich náležitostiach zmluvy, ale prijal záver, že v zmluve je nesprávna výška priemernej hodnoty RPMN. V zmluve bola totiž dohodnutá aj zmluvná pokuta ako forma zabezpečenia záväzku a preto podľa súhrnných informácií o údajoch o spotrebiteľských úveroch za druhý štvrtrok 2013 zverejnených na stránke Ministerstva financií SR pri zmluvách so zabezpečením bola priemerná hodnota RPMN 29,20%, pričom v zmluve bola uvedená táto hodnota až vo výške 48,52%, teda ako pri zmluvách bez zabezpečenia. V dôsledku nesprávnej výšky priemernej hodnoty RPMN prijal súd záver o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru podľa § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 129/2010 Z.z. a zaviazal žalobkyňu zaplatiť žalovanému rozdiel medzi úverom 587 Eur a úhradami žalobkyne 477 Eur. Obe strany odvolenie voči tomuto rozsudku nepodali a preto nadobudol právoplatnosť 22.12.2018.

10. Žalobkyňa k ujme, ktorá jej mala byť spôsobená neuvedením priemernej hodnoty RPMN sa nevedela vyjadriť, uviedla len to, že jej vznikla majetková ujma preplatením ceny telefónu, ktorý za úver zakúpila. Potvrdila, že doposiaľ nevrátila ani istinu úveru. Primerané finančné zadosťučinenie uplatnila len v tomto spore, čo si súd napokon aj overil lustráciou spisov.

11. Je nepochybné, že žalobkyňa mala pri uzavretí predmetnej zmluvy o spotrebiteľskom úvere postavenie spotrebiteľa.

12. Podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

13. Podľa § 52 ods. 3 Občianskeho zákonníka dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

14. Podľa § 52 ods.4 Občianskeho zákonníka spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

15. Podľa 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva. Združenie sa môže na súde proti porušiteľovi domáhať, aby sa porušiteľ zdržal protiprávneho konania a aby odstránil protiprávny stav, a to aj vtedy, ak takéto konanie porušiteľa poškodzuje záujmy spotrebiteľov, ktoré nie sú len jednoduchým súhrnom záujmov jednotlivých spotrebiteľov poškodených porušením spotrebiteľských práv, ale ide o konanie porušiteľa uplatňované voči všetkým spotrebiteľom (ďalej len „kolektívne záujmy spotrebiteľov“). Spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

16. Základným zákonným predpokladom úspešného uplatnenia primeraného finančného zadosťučinenia v zmysle vyššie citovaného zákonného ustanovenia je porušenie práva alebo povinnosti podľa osobitných predpisov slúžiacim na ochranu spotrebiteľa (napr. zákon o ochrane spotrebiteľa, o spotrebiteľskom úvere, o finančných službách na diaľku, osobitné ustanovenia § 52 až 54 Občianskeho zákonníka).

17. Aj keď súd prvej inštancie zastáva názor, že keďže daný inštitút je satisfakciou pre spotrebiteľa, má slúžiť ako nástroj na odstránenie spôsobenej ujmy spotrebiteľa. To napokon aj vyplýva z dôvodovej správy k citovanému zákonnému ustanoveniu, kde sa uvádza, že finančné zadosťučinenie je záverečným prostriedkom ochrany spotrebiteľa v prípade, že preventívne pôsobenie neplní svoj účel, aby boli nahradené alebo zmiernené následky. Krajský súd v Prešove ako súd druhej inštancie však s týmto názorom nesúhlasí a vo svojich viacerých rozhodnutiach vyslovil záver, že pokiaľ bol spotrebiteľ v predchádzajúcom spore úspešný pri uplatnení porušenia jeho práva ako spotrebiteľa, základ nároku je daný (napr. uznesenie 9Co/50/2018 zo dňa 26.6.2018 alebo 17Co/17/2018 zo dňa 10.4.2018). Najnovšie aj Najvyšší súd SR v rozhodnutí 6Cdo/127/2017 zo dňa 30.1.2019 uviedol, že jediným predpokladom pre priznanie finančného zadosťučinenia je už spomínané úspešné uplatnenie práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom o ochrane spotrebiteľa a osobitnými predpismi a nevyžaduje, aby bola privedená konkrétna ujma.

18. Akceptujúc princíp právnej istoty upravený v článku 2 ods. 2 CSP súd prvej inštancie preto rešpektuje vyslovený právny záver. Keďže žalobkyňa ako spotrebiteľka bola v predchádzajúcich sporoch v pozícii žalovanej úspešná voči terajšiemu žalovanému, pričom jednoznačne boli konštatované porušenia povinnosti dodávateľa voči nej ako spotrebiteľovi, keďže v zmluve uviedol nesprávnu výšku priemernej hodnoty RPMN, žalovaný si musí uvedomiť, že zákonnou podmienkou uplatneného nároku nie je len porušenie práva spotrebiteľa (keďže svoje negatívne stanovisko odôvodňoval absenciou porušenia práva spotrebiteľa), ale aj povinnosti dodávateľa ustanovených osobitnými predpismi, v danom prípade zákonom o spotrebiteľských úveroch.

19. Základ nároku na primerané finančné učinenie je teda daný. Pokiaľ ide o jeho výšku, zákon nestanovuje žiadne kritéria, len požiadavku primeranosti. Rozhodnutie o výške nároku závisí od úvahy súdu podľa konkrétnych okolností prípadu. Súd pritom zohľadňuje to, o aké vážne porušenie práva spotrebiteľa išlo, prihliada na závažnosť a intenzitu protiprávneho konania žalovaného, intenzitu trvania a rozsahu nepriaznivých následkov a na subjektívny prístup oboch strán k protiprávnemu konaniu.

20. Súd nesúhlasí ani s tým, aby inštitút primeraného finančného zadosťučinenia mal plniť reparačnú a sankčnú funkciu. Ide totiž o súkromnoprávny inštitút občianskoprávneho charakteru, ktorý nemôže plniť funkciu sankcie. Tá je na mieste v iných oblastiach práva, ako je administratívne alebo trestné právo. Súd sa v tomto smere stotožňuje s právnym názorom vysloveným v uznesení Krajského súdu v Prešove 9Co/50/2018 zo dňa 26.6.2018. V ňom uviedol, že podstatou primeraného finančného zadosťučinenia nie je sankčná povaha, aj keď zaplatenie, keďže zadosťučinenie podľa § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. má byť finančné a každé zaplatenie predstavuje finančný úbytok v aktívach osoby, voči ktorej nárok smeruje. Na účely sankcionovania je totiž administratívne a trestné právo, civilné právo má za cieľ „len“ kompenzáciu osoby, ktorej sa má zadosťučinenie poskytnúť.

21. Súd považuje za nesprávnu aj argumentáciu o reparačnej funkcii daného inštitútu. Tá je totiž typická pre iný právny inštitút a to náhradu škody. Primerané finančné zadosťučinenie rozhodne nemá slúžiť ako prostriedok na náhradu škody, ale má plniť len funkciu satisfakcie pre spotrebiteľa. Rozhodne nie je možné súhlasiť s tým, aby jeho výška mala zodpovedať výške, o ktorú bola žaloba v predchádzajúcich sporoch zamietnutá. Daný inštitút nemôže slúžiť na neprimerané obohacovania sa spotrebiteľa. Žalovaný bol už postihnutý tým, že nemá nárok na žiadnu odplatu za úver a preto je nesprávne, aby primerané finančné zadosťučinenie malo zodpovedať nepriznanej výške odplaty. Bolo by to v rozpore aj so všeobecne platnou právnou zásadou ne bis in idem (nie dvakrát za to isté). V tejto súvislosti súd poukazuje na právny záver vyplývajúci z ďalšieho rozhodnutia Krajského súdu v Prešove 17Co/17/2018 zo dňa 10.4.2018, ktorý uviedol nasledovné: „Pri stanovení výšky primeraného finančného zadosťučinenia treba vychádzať zo závažnosti vzniknutej resp. hrozacej ujmy, okolností tak na strane žalobkyne ako aj žalovaného, okolností za ktorých došlo k porušeniu práva žalobcu. Pri určení výšky finančného zadosťučinenia sa nemožno striktno držať ujmy, ktorá žalobkyni objektívne hrozila, resp. ktorá jej vznikla. Inštitút primeraného finančného zadosťučinenia nemôže slúžiť na finančné obohatenie sa žalobcu, resp. na kompenzáciu jeho majetkovej škody, ale v danom prípade musí zostať na úrovni a vo funkcii účinného a odradzujúceho prostriedku ochrany“.

22. V danom prípade súd v predchádzajúcom spore vytkol len jeden nedostatok zmluvy a to nesprávnu výšku priemernej hodnoty RPMN, keďže veriteľ vychádzal z hodnoty pri spotrebiteľských úveroch bez zabezpečenia, hoci v tomto prípade bola v zmluve dohodnutá aj zmluvná pokuta v prípade omeškania dlžníka so splácaním. Súdny však pri tejto otázke nepostupujú jednotne, zvlášť ak veriteľ, ako je tomu aj v tomto prípade, zmluvnú pokutu si vôbec neuplatňuje, čo je súdu známe z jeho rozhodovacej činnosti. Navyše súd poukazuje na vyhlášku Ministerstva financií SR č. 289/2010 Z.z. o predkladaní údajov veriteľmi poskytujúcimi spotrebiteľské úvery, ktorá bola prijatá s poukazom na § 21 ods. 4 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a obsahuje vysvetlivky pre veriteľov pri hlásení o spotrebiteľských úveroch, na základe ktorých sa vypočítava priemerná hodnota RPMN. Podľa prílohy č. 1 k tejto vyhláške bodu 7 zabezpečením sa rozumie len záložné právo alebo zabezpečovací prevod práva a nie zmluvná pokuta, ako to uzavrel, zrejme nesprávne, súd v predchádzajúcom rozsudku.

23. Súd zároveň zohľadnil aj tú skutočnosť, že samotná žalobkyňa porušila svoju nielen zmluvnú, ale aj zákonnú povinnosť, keď doposiaľ nevrátila žalovanému ani istinu úveru a to napriek právoplatnému a vykonateľnému súdному rozhodnutiu. Žalobkyni žiadna ujma okrem materiálnej, ktorá sa však vyriešila v predchádzajúcom spore, nevznikla a preto súd považoval za postačujúce pre naplnenie funkcie satisfakcie pre žalobkyňu priznanie nároku len vo výške 50 Eur a žalobu v prevyšujúcej časti zamietol. Určitou satisfakciou pre žalobkyňu totiž je aj už spomínaný rozsudok vo veci 32Csp/34/2018, ktorý konštatoval porušenie povinnosti právneho predchodcu žalovaného a žalobkyňu zaviazal len na doplatenie istiny úveru. Súd nevidí dôvod pre priznávanie primeraného finančného zadosťučinenia podľa výšky sumy, o ktorú sa chcel žalovaný bezdôvodne obohatiť. Takého úvahy súd nepovažuje za súladné so zásadou dobrých mravov, pretože vedú k neprimeranému obohacovaniu sa spotrebiteľa na úkor veriteľa, keďže žalobkyňa získala finančné prostriedky na základe úverovej zmluvy bez akejkoľvek odplaty.

24. K námietke žalovaného o nedostatku jeho pasívnej legitímácie v tomto spore vzhľadom na skutočnosť, že úverovú zmluvu koncipoval a so žalobkyňou uzatváral iný subjekt súd poznamenáva, že rozhodujúce je to, že vstúpil do predchádzajúceho sporu ako žalobca a teda uplatňoval voči žalobkyni aj sumu, na ktorú nemal právny nárok. Túto skutočnosť teda, že žalovaný nekoncipoval predmetnú zmluvu, ale len vstúpil do už rozbehnutého súdneho sporu na základe postúpenia pohľadávky však súd zohľadnil aj pri určení výšky primeraného finančného zadosťučinenia. Súd túto okolnosť vníma ako podstatné zníženie miery zodpovednosti žalovaného, ale zároveň ho jej nezbavuje, keďže mal možnosť žalobu v predchádzajúcom spore zobrať späť.

25. O nároku na náhradu trov konania bolo rozhodnuté podľa § 262 ods. 1 CSP a § 255 ods. 1 CSP. V danom prípade výška prisúdenej istiny závisela od úvahy súdu a preto súd vychádzal zo záveru, že žalobkyňa bola v spore úspešná a z toho dôvodu jej súd priznal nárok na plnú náhradu trov konania, ktorý sa však bude odvíjať len od výšky prisúdenej istiny. Nezistil totiž žiadny dôvod pre aplikáciu § 257 CSP, ktorý možno použiť len výnimočne.

26. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

Poučenie:

P o u č e n i e: Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Prešov písomne v 2 vyhotoveniach. V odvolaní sa uvedie ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, uvedie sa spisová značka. Ďalej sa uvedie proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Odvolanie musí byť podpísané. Rozsah v akom sa rozhodnutie napáda môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 364 C.s.p. rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 365 ods. 1 C.s.p. odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 365 ods. 2 C.s.p. odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa § 365 ods. 3 C.s.p. odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak žalovaný nesplní povinnosť uloženú týmto rozsudkom môže žalobca podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Exekučného poriadku.